

KAS NOTIEK, JA MEŽU NEATJAUNO?

⊗ Aizliedz galveno cirti:

- 1) ja noteiktajos termiņos un kvalitātē neatjauno vismaz 80 procentus no kopējās atjaunojamās platības savā mežā attiecīgās mežniecības teritorijā,
- 2) ja blakus ir nocirsta 1.0 hektāru un lielāka platība, tad *galveno cirti atļaus tikai trīs gadus pēc tam, kad izcirtumu mežargs būs inventarizējis un atzinis par atjaunotu.*

⊗ Nevar saņemt nodokļu atvieglojumus par nocirsto platību.

⊗ Var uzlikt administratīvo sodu.



Iegaumē! Ja jauno mežu nekopj, tad tiek zaudēti atjaunošanā ieguldītie līdzekļi un darbs, jo bez kopšanas kvalitatīvu un peļņu nesošu mežu neizaudzēt!



KAS JĀZINA PAR MEŽA ATJAUNOŠANU UN JAUNĀS MEŽAUDZES KOPŠANU?

MEŽA ĪPAŠNIEKA PIENĀKUMI

- ☞ Atjaunot mežu **pēc cirtes veikšanas** (ieskaitot ciršanas gadu) vai citu faktoru (ugunsgrēka, vējgāžu u.c.) ietekmes, ja tās dēļ mežaudzes šķērslaukums ir kļuvis mazāks par kritisko šķērslaukumu (mežaudze ir iznīcināta):
 - **triju gadu laikā** - damaksnī (Dm), šaurlapju ārenī (As), šaurlapju kūdrenī (Ks);
 - **desmit gadu laikā** - purvājā (Pv), niedrājā (Nd);
 - **piecu gadu laikā** - pārējos meža augšanas apstākļu tipos.
- ☞ Nodrošināt atjaunotās mežaudzes (jaunaudzes) kopšanu.
- ☞ Katru gadu līdz 1. februārim informēt Valsts meža dienestu (mežniecību) par iepriekšējā gada laikā meža zemē notikušajām izmaiņām, tajā skaitā arī par:
 - meža atjaunošanu;
 - meža ieaudzēšanu lauksaimniecībā neizmantojamās zemēs;
 - jaunaudžu kopšanu.

KĀ ATJAUNOT?

Lai atjaunotu mežu, ir jāzina, kāds augšanas apstākļu tips ir atjaunojamā platībā, un kādas koku sugas šajos augšanas apstākļos ir pieļaujams audzēt (skat. pielikumu).

Mežu var atjaunot gan mākslīgi (sējot vai stādot), gan dabiski (izmantojot koku pašsēju un atvases vai saudzējot egles un priedes paaugu), gan kombinējot mākslīgo un dabisko atjaunošanos.

Iegaumē! Mākslīgi mežs noteikti ir jāatjauno tādās platībās, kur pēc mežaudzes nociršanas galvenajā cirtē nav sagaidāma dabiskā atjaunošanās ar augšanas apstākļu tipam piemērotu koku sugu vai sugu sastāvu.

Ja mežu atjauno mākslīgi, der zināt, ka- gan meža atjaunošanai, gan meža ieaudzēšanai lauksaimniecībā neizmantojamās zemēs, gan meža stādāmā materiāla audzēšanai paredzēto meža reproductīvo materiālu (stādus un sēklas) atļauts ievākt **tikai no Valsts meža dienestā reģistrētiem ieguves avotiem.**

Meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs var mežu atjaunot arī ar savā meža iegūtiem stādiem jeb mežēniem un sēklām.

Iegaumē! Pirms atjauno mežu ar savā mežā iegūtiem mežēniem vai sēklām, mežniecībā noteikti izņemt apliecinājumu meža reprodūktīvā materiāla ievākšanai!

Ja stādus pērc kokaudzētavā, pārliecinies, vai stādu partijai ir Valsts meža dienesta izsniegts sertifikāts, kas apliecina izcelsmi un atbilstību noteiktām kvalitātes prasībām.

Noteikti saglabā etiķeti vai stādmateriāla pirkšanas pavadzīmi ar sertifikāta nummuru (vai citus izcelsmi apliecinājošus dokumentus) līdz mežaudzes atzīšanai par atjaunotu!

Gan dabiski, gan mākslīgi atjaunotajai mežaudzei jāatbilst meža atjaunošanas noteikumos minētajiem kritērijiem

KRITĒRIJI AUDZES ATZĪŠANAI PAR ATJAUNOTU

Šie kritēriji dalās divās grupās atkarībā no tā, vai kociņu augstums ir līdz 2m vai virs 2m

Piemēroto kociņu augstums ir līdz 2 metriem:

1. Jaunās mežaudzes sugu sastāvam jāatbilst meža augšanas apstākļu tipam –tas ir ļoti svarīgi! (skat. pielikumu).
Meža augšanas apstākļu tipam piemēroto koku sugām ir jābūt vismaz 80 procentu no uzskaitītajiem kokiem.
2. Minimālajam atjaunotās mežaudzes kociņu augstumam jābūt: skuju kokiem - 0.1 m, lapu kokiem –0.2 m, vērī, gāršā lapukokiem- 0.5 m.
3. Ieaugušo un kopto kociņu skaitam jābūt:

(valdošā) Koku suga	Kociņu skaits uz ha	Vid. attālums starp kociņiem
Priedei	Ne mazāk kā 3000	1.8 m
Eglei	Ne mazāk kā 2000	2.2 m
Apsei, bērzam, melnalksnim, baltalksnim, liepai	Ne mazāk kā 2000	2.2 m
Ozolam, osim, vīksnai, gobai, kļavai, skabārdim, dižskabārdim	Ne mazāk kā 1500	2.6 m

Parauglaukuma Nr.	Kociņu skaits		
	Egle	Bērzs	Priede
1.	3	1	1
2.	2	2	0
3.	3	3	1
4.	4	1	0
Kopā	12	7	2
Vidēji	3	1,75	0,5
Uz 1 ha (x400)	1200	700	200
Kopā uz 1 ha	2100		

Jaunās mežaudzes sugu sastāvs ir **6E3B1P** (60% egle, 30% bērzs, 10% priede).

Platību var uzskatīt par atjaunotu, ja :

- 1) sugu sastāvs atbilst augšanas apstākļu tipam:
damaksnī ir pieļaujams audzēt priedes, egles un bērzus mistrojuma,
- 2) izkopto kociņu skaits un augstums ir pietiekams, izvietojums ir vienmērīgs:
valdošā suga ir egle, kurai pieļaujama minimālais kociņu skaits ir 2000 gab./ha,
- 3) atjaunotā mežaudze ir izkopta.

Vidējais attālums starp kokiem atkarībā no audzes koku skaita uz 1 ha:

Koku skaits	Vidējais attālums, m	Koku skaits	Vidējais attālums, m
300	5,8	1500	2,6
400	5,0	1600	2,5
500	4,5	1700	2,4
600	4,1	1800	2,4
700	3,8	1900	2,3
800	3,5	2000	2,2
900	3,3	2500	2,0
1000	3,3	3000	1,8
1100	3,0	3500	1,7
1200	2,9	4000	1,6
1300	2,8	4500	1,5
1400	2,7	5000	1,4

Piemēroto kociņu augstums ir no 2 līdz 6 metriem:

1. Tiek noteikts maksimālais koku skaits!

Ja kociņu skaits atkarībā no valdošās (pārsvarā esošās) koku sugas pārsniedz maksimāli pieļaujamo skaitu uz hektāru, tie ir jāizretina, izcērtot mazvērtīgākos un saglabājot labākos.

Pārbaudē uzskaitīs tikai tos kociņus, kuru augstums pārsniegs $\frac{3}{4}$ no audzes valdošās koku sugas vidējā augstuma.



Koku augstums	Koku skaits					
	Priede		Egle		Bērzs, liepa, baltalksnis, apse	
	min	maks	min	maks	min	maks
2	2700	4500	1900	3000	1800	3000
3	2500		1900		1600	
4	2200		1800		1600	
5	2000		1700		1600	
6	2000		1600		1600	
Ozola, oša, vīksnas, gobas, kļavas, dižskābarža, skābarža minimālais skaits ir 1500 koku/ha						

Maksimālais koku skaits netiek ierobežots:

- purvājā, niedrājā, dumbrājā un liekņā;
- lapu koku mežaudzēs, kur kopšanu veic,

atbrīvojot augšanas telpu **ne mazāk kā 500 nākotnes kokiem** - mežaudzes augstākajiem kokiem ar taisnu stumbru un simetrisku, labi attīstītu vainagu, kurus paredzēts audzēt līdz nociršanai galvenajā cirtē un kuru suga ir piemērota meža augšanas apstākļu tipam.

2. Kopjot jaunaudzes jā saglabā katram meža augšanas apstākļu tipam piemērots koku sugu sastāvs.

Priežu mežaudzēs apšu piemistrojums nedrīkst pārsniegt 5 % no kopējā koku skaita.

Meža augšanas apstākļiem piemērotās koku sugas

Meža augšanas apstākļu tips	Koku suga
Sils (Sl), Mētrājs (Mr), Lāns (Ln), Grīnis (Gs), Slapjais mētrājs (Mrs), Viršu ārenis (Av), Mētru ārenis (Am), Viršu kūdrenis (Kv), Mētru kūdrenis (Km)	Priede (P)
Damaksnis (Dm), Slapjais damaksnis (Dms)	Priede (P), Egle (E), Bērzs (B), Ozols (Oz), Osis (Os), Vīksna (V), Goba (G), Kļava (K), Dižskabardis (Ds), Skabardis (Sk)
Vēris (Vr), Gārša (Gr), Slapjais vēris (Vrs), Slapjā gārša (Grs)	Egle (E), Bērzs (B), Ozols (Oz), Osis (Os), Apse (A), Baltalksnis (Ba), Melnalksnis (M), Vīksna (V), Goba (G), Dižskabardis (Ds), Kļava (K), Skabardis (Sk); vērī, gāršā-arī liepa (L)
Purvājs (Pv)	Priede (P), Bērzs (B)
Niedrājs (Nd)	Priede (P), Bērzs (B), Egle (E)
Dumbrājs (Db), Liekņa (Lk)	Egle (E), Bērzs (B), Ozols (Oz), Osis (Os), Melnalksnis (M), Liepa (L), Vīksna (V), Goba (G), Kļava (K), Dižskabardis (Ds), Skabardis (Sk)
Platlapju ārenis (Ap), Platlapju kūdrenis (Kp)	Egle (E), Bērzs (B), Ozols (Oz), Osis (Os), Melnalksnis (M), Liepa (L), Apse (A), Vīksna (V), Goba (G), Kļava (K), Dižskabardis (Ds), Skabardis
Šaurlapju ārenis (As), Šaurlapju kūdrenis (Ks)	Priede(P), Egle (E), Bērzs (B), Melnalksnis (M)
Piemēroti meža augšanas apstākļu tipi	Retāk sastopamas koku sugas, piem. lapegle, saldaiss ķirsis, sarkanais ozols
Ja iepriekšējā mežaudzē valdošā suga ir bijusi baltalksnis	Baltalksnis (Ba)

* Meža augšanas apstākļu tips- raksturo augsnes auglības un mitruma apstākļus, kokaudzi un zemsedzē augošos augus. To katram meža nogabalam var atrast meža apsaimniekošanas plāna taksācijas aprakstā.